RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 77.473/1
van 6 maart 2025

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor slachthuizen en verwerkers van dierlijke bijproducten of eetbare nevenproducten’

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

Op 10 februari 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor slachthuizen en verwerkers van dierlijke bijproducten of eetbare nevenproducten’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 4 maart 2025. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Eline YOSHIMI, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Lennart NIJS, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 6 maart 2025.

*

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe om het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 ‘houdende bijkomende algemene en sectorale milieuvoorwaarden voor GPBV-installaties’ (hierna: titel III van het VLAREM) te wijzigen, rekening houdend met de conclusies over de best beschikbare technieken (hierna: BBT-conclusies) voor de slachthuizen en verwerkers van dierlijke bijproducten of eetbare nevenproducten.

De ontworpen wijzigingen (de artikelen 1 en 2 van het ontwerp) voorzien in de omzetting van het uitvoeringsbesluit (EU) 2023/2749 van de Commissie van 11 december 2023 ‘tot vaststelling van BBT-conclusies (beste beschikbare technieken) op grond van Richtlijn 2010/75/EU inzake industriële emissies, voor slachthuizen en verwerkers van dierlijke bijproducten en/of eetbare nevenproducten’ (hierna: Uitvoeringsbesluit).

RECHTSGROND

3.1. Het ontwerp zoekt rechtsgrond in de in de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef vermelde artikelen 5.4.1 en 5.4.3, § 1, van het decreet van 5 april 1995 ‘houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’ (hierna: DABM).

3.2. Op grond van artikel 5.4.3, § 1, van het DABM bepaalt de Vlaamse Regering de wijze waarop de beste beschikbare technieken vastgesteld worden. Het ontwerp ontleent rechtsgrond aan deze bepaling, en niet aan artikel 5.4.1 van het DABM.[1] Overeenkomstig artikel 5.4.3, § 1, eerste zin, van het DABM gaat de vaststelling van de beste beschikbare technieken immers vooraf aan de algemene en sectorale milieuvoorwaarden die de Vlaamse Regering op basis van artikel 5.4.1 van het DABM mag vaststellen, zodat die best beschikbare technieken zelf geen algemene en sectorale milieuvoorwaarden zijn, en voor hun vaststelling enkel de bijzondere rechtsgrond in artikel 5.4.3, § 1, tweede zin, van het DABM moet worden gebruikt.

[1] Vgl.: adv.RvS 76.447/16 van 3 juni 2024 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 ‘tot wijziging van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor de textielindustrie’, opm. 3.

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

VORMVEREISTE

4.1. In het Verslag aan de Vlaamse Regering wordt toegelicht waarom, op grond van arrest C-24/19 van 25 juni 2020 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (Grote Kamer)[2], voor het voorliggende ontwerp geen milieubeoordeling moet worden opgesteld.[3] De aangevoerde redengeving komt er in essentie op neer dat het niet de bedoeling kan zijn het vaststellingproces op Europees niveau over te doen, nu het ontwerp voorziet in de omzetting van de BBT-conclusies, en dat in de omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de emissiegrenswaarden zolang deze voldoet aan de BBT-GEN bepaald in de BBT-conclusies die de Europese Commissie heeft aangenomen, zodat er in het voorliggende geval geen sprake is van het vaststellen van een plan of programma.

4.2. In het advies 70.740/1 merkte de Raad van State, afdeling Wetgeving, op:[4]

> "In de Nota aan de Vlaamse Regering wordt toegelicht waarom, op grond van arrest C-24/19 van 25 juni 2020 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (Grote Kamer)[5], voor het voorliggende ontwerp geen milieubeoordeling moet worden opgesteld.[6] De in de nota aangedragen argumenten liggen in de lijn van die waarop een beroep is gedaan met betrekking tot het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering dat het voorwerp heeft uitgemaakt van advies 69.387/1 van de afdeling Wetgeving van 8 juni 2021.[7]
>
> Indien de Vlaamse Regering van mening is dat zij voor het voorliggende ontwerp geen milieubeoordeling moet laten verrichten, zal ze overeenkomstig artikel 3, lid 5, van richtlijn 2001/42/EG[8] moeten aantonen dat de ontworpen regeling effectief geen aanzienlijke milieueffecten heeft, hierbij rekening houdend met de in bijlage II van de richtlijn vermelde criteria. Tevens zouden deugdelijke argumenten moeten kunnen worden ingeroepen die het aannemelijk maken dat de ontworpen regeling geen plan of programma kan inhouden in de zin van artikel 2, a), eerste streepje, van de voornoemde richtlijn 2001/42/EG. Het verdient aanbeveling om het verslag aan de Vlaamse Regering aan te vullen met een verantwoording, wat de voornoemde aspecten betreft."

4.3. Deze opmerking geldt eveneens voor het om advies voorgelegde ontwerp.

---

[2] HvJ 25 juni 2020, C-24/19, *A e.a. t. Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen*, ECLI:EU:C:2020:503.

[3] VR 2025 0702 DOC 0056/3.

[4] Zie voor de uitgebreidere analyse van de mogelijke plan-m.e.r.-plicht: adv.RvS 69.387/1 van 8 juni 2021 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 'tot wijziging van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor de voedingsmiddelen-, dranken- en zuivelindustrie', opm. 4.1 tot 4.3.

[5] *Voetnoot 1 van het geciteerde advies*: HvJ 25 juni 2020, C-24/19, *A e.a. t. Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen*, ECLI:EU:C:2020:503.

[6] *Voetnoot 2 van het geciteerde advies*: VR 2021 1712 DOC.1554/1, 3-4.

[7] *Voetnoot 3 van het geciteerde advies*: Adv.RvS 69.387/1 van 8 juni 2021 over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'tot wijziging van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor de voedingsmiddelen-, dranken- en zuivelindustrie', opm. 4.3.

[8] *Voetnoot 4 van het geciteerde advies*: Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 'betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's'.

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

5. De aanhef dient in overeenstemming te worden gebracht met wat hierboven werd opgemerkt over de rechtsgrond.

Artikel 2

Ontworpen artikel 3.21.1.1

6. Het ontworpen artikel 3.21.1.1, § 1, van titel III van het VLAREM omschrijft het toepassingsgebied van het ontworpen hoofdstuk 3.21. Daarbij wordt onder punt 1° verwezen naar "de inrichtingen, vermeld in rubriek 45.1, d), van de indelingslijst".

Rubriek 45.1, d), van de indelingslijst vervat in bijlage 1 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 'houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne' (hierna: titel II van het VLAREM) vermeldt de slachthuizen met een productiecapaciteit van meer dan 50 ton per dag "geslachte dieren". Het Uitvoeringsbesluit maakt onder de hoofding 'Toepassingsgebied' gewag van "een productiecapaciteit van meer dan 50 ton per dag *karkassen*".

Gevraagd of de begrippen "geslachte dieren" en "karkassen" betrekking hebben op eenzelfde massa, stelde de gemachtigde:

> "Klopt, je kan deze begrippen als synoniemen interpreteren voor dit besluit, meer bepaald voor het al dan niet vallen onder het toepassingsgebied. In de Engelse versie van de richtlijn (Industrial Emissions Directive) wordt de rubriek als volgt verwoord: *"6.4. (a) Operating slaughterhouses with a carcass production capacity greater than 50 tonnes per day".* In de Nederlandse vertaling van de Richtlijn Industriële Emissies werd dit wat ongelukkig vertaald als volgt: *"6.4. a) De exploitatie van slachthuizen met een productiecapaciteit van meer dan 50 t per dag geslachte dieren.".* Dezelfde vertaling werd gehanteerd bij implementatie naar het VLAREM. In de praktijk gebeurt de berekening van het tonnage aan geslachte dieren ook op basis van het karkasgewicht. We verwachten hier bijgevolg geen discrepantie in."

De afwijking van de in het Uitvoeringsbesluit gehanteerde terminologie kan ter wille van de internrechtelijke coherentie worden aanvaard. Het verdient aanbeveling om in het verslag aan de Vlaamse Regering te verduidelijken dat deze begrippen inhoudelijk gelijk lopen.[9]

7.1. Onder de hoofding 'Toepassingsgebied' van het Uitvoeringsbesluit wordt dit van toepassing verklaard op "[e]en niet onder het toepassingsgebied van Richtlijn 91/271/EEG van de Raad vallende zelfstandig geëxploiteerde behandeling van afvalwater, mits de *belangrijkste* verontreinigingsbelasting afkomstig is van de onder deze BBT-conclusies vallende activiteiten" en

[9] In dat verband kan worden opgemerkt dat de definitie van "karkasgewicht" in het ontworpen artikel 3.21.2.4.1, tweede lid, van het VLAREM significant afwijkt van het brutogewicht van het te slachten dier, zodat het cruciaal is om de gehanteerde terminologie te verduidelijken.

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

op “de gecombineerde behandeling van afvalwater van andere bronnen, mits de *belangrijkste* verontreinigingsbelasting afkomstig is van de activiteiten die onder deze BBT-conclusies vallen en die afvalwaterbehandeling niet onder het toepassingsgebied van Richtlijn 91/271/EEG valt”. Ook in diverse bestaande bepalingen van titel III van het VLAREM worden de begrippen “de *belangrijkste* vuilvracht” [10] en “de *belangrijkste* verontreinigingsbelasting”[11] gehanteerd.

7.2. In het ontworpen artikel 3.21.1.1, § 1, 3°, en § 2, 9°, wordt dit omgezet als “belangrijke vuilvracht”, een begrip dat op heden nog niet voorkomt in titel III van het VLAREM. Bevraagd of hiermee eenzelfde draagwijdte wordt beoogd, stelde de gemachtigde:

> “Met de term ‘belangrijke vuilvracht’ wordt een relevante vuilvracht bedoeld. De term ‘belangrijkste’ uit het Uitvoeringsbesluit zou tot de ongewenste interpretatie kunnen leiden dat een 49% belasting afkomstig van de activiteiten die in dit ontwerp worden behandeld (e.g. slachthuizen), in combinatie met 51% belasting uit een andere activiteit (e.g. daaropvolgende verwerking tot voeding), niet onder het toepassingsgebied van dit ontwerp zou vallen. We willen hiermee verduidelijken dat alle relevante vuilvrachten hieraan moeten voldoen. Uiteraard wordt het aandeel van de belasting die niet afkomstig is van de activiteiten die in dit ontwerp worden behandeld, wel in rekenschap gebracht voor het aftoetsen van de milieuprestaties.”

Het verdient aanbeveling deze verduidelijking in het verslag aan de Vlaamse Regering te integreren.[12]

8. De gemachtigde bevestigde dat de voorwaarden onder het ontworpen artikel 3.21.1.1, § 3, 1°, a) en b), niet cumulatief zijn.[13] Ter wille van de rechtszekerheid valt aan te bevelen ofwel het Uitvoeringsbesluit op dit punt getrouwer om te zetten,[14] ofwel dit punt te verduidelijken, door de zinsnede “tenzij in de volgende gevallen” te vervangen door “tenzij in één van de volgende gevallen”.

Ontworpen artikel 3.21.2.2.1

9. Overeenkomstig punt xxvi) van BBT 1 bevat het milieubeheersysteem een geluidsbeheerplan, opgesteld overeenkomstig BBT 16. De toepasbaarheid van BBT 16 is “beperkt tot gevallen waarin geluidshinder bij gevoelige receptoren wordt verwacht of zich heeft voorgedaan”. Dit punt werd niet omgezet in het ontworpen artikel 3.21.2.2.1.

---

[10] Zie bijv. het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 ‘tot wijziging van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor de textielindustrie’.

[11] Zie bijv. artikel 3.9.1.1, § 1, eerste lid, 3°, en artikel 3.9.3.8, tweede lid, 3° van titel III van het VLAREM.

[12] Onder de hoofding ‘Algemene overwegingen’ stipuleert het Uitvoeringsbesluit: “De technieken die in deze BBT-conclusies worden opgesomd en beschreven, zijn prescriptief noch limitatief. Er mogen andere technieken worden gebruikt die ten minste een gelijkwaardig niveau van milieubescherming garanderen.”

[13] Zulks in lijn met het Uitvoeringsbesluit, waarvan de formulering in het ontwerp wordt omgekeerd.

[14] De gemachtigde gaf aan dat de formulering in het Uitvoeringsbesluit moeilijk leesbaar werd geacht omwille van de dubbele negatie.

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

Dit wordt toegelicht in het verslag aan de Vlaamse Regering:

> "De volgende BBT-conclusies worden niet opgenomen in titel III van het VLAREM. Tijdens de algemene evaluaties zal worden geëvalueerd of deze BBT-conclusies van toepassing zijn op de installatie. Indien nodig worden de milieuvoorwaarden bijgesteld om een volledige omzetting van de BBT-conclusies te bekomen.
>
> BBT 16. De BBT om geluidsemissies te voorkomen of, indien dat niet haalbaar is, te verminderen door het opzetten van een geluidsbeheersplan. De toepasbaarheid is beperkt tot gevallen waarin geluidshinder bij gevoelige receptoren wordt verwacht of is aangetoond. Deze BBT-conclusie wordt niet opgenomen in titel III van het VLAREM. Deze bepaling is niet algemeen toepasbaar en handhaafbaar, is te voorwaardelijk geformuleerd, en sterk gekoppeld aan een individuele toetsing aan de lokale omstandigheden. Daarom wordt deze BBT van geval tot geval beoordeeld.
>
> BBT 1, onder de specifieke elementen voor slachthuizen en de verwerking van dierlijke bijproducten en/of eetbare nevenproducten: punt xxvi. Hier wordt verwezen naar het geluidsbeheersplan van BBT 16, welke niet wordt opgenomen in titel III van het VLAREM. Gezien het voorgaande wordt dit punt van het milieubeheersysteem met betrekking tot het geluidsbeheersplan dus ook niet opgenomen in titel III van het VLAREM."

Overeenkomstig artikel 288, derde lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is een besluit uitgaande van de instellingen van de Unie in al zijn onderdelen verbindend. BBT 16 zal alsnog moeten worden omgezet.[15]

Ontworpen artikel 3.21.2.2.3

10. Onder BBT 3, punt I., c), wordt bepaald dat de selectie van chemicaliën (onder andere) gebaseerd is op "de regelmatige (bv. jaarlijkse) analyse van de mogelijkheid van vervanging om eventuele nieuwe beschikbare en veiligere alternatieven voor het gebruik van gevaarlijke stoffen en zeer zorgwekkende stoffen te identificeren (bv. gebruik van andere chemicaliën die geen of minder gevolgen op het milieu en/of de menselijke gezondheid hebben (…))".

Dit punt wordt door het ontworpen artikel 3.21.2.2.3, 1°, c), omgezet als "de *jaarlijkse* analyse van de mogelijke vervanging van chemicaliën zodat nieuwe beschikbare en veiligere alternatieven voor het gebruik van gevaarlijke stoffen en zeer zorgwekkende stoffen geïdentificeerd kunnen worden. *De vervanging kan worden bereikt door andere chemicaliën te*

[15] Indien men niet overgaat tot omzetting van BBT 16 in het voorliggende ontwerp, zou in artikel 1 ervan moeten worden bepaald dat het gaat om de *gedeeltelijke* omzetting van uitvoeringsbesluit (EU) 2023/2749. Hoewel dat besluit zelf niet bepaalt in een uiterste datum voor de (volledige) omzetting ervan in het nationale recht, volgt uit artikel 21, lid 3, van richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 'inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging)' dat het regelgevende kader tijdig moet worden aangepast opdat alle bestaande vergunningen kunnen worden geactualiseerd en de installaties desgevallend aangepast binnen de vier jaar na de bekendmaking van de van overeenkomstig artikel 13, lid 5, genomen besluiten over BBT-conclusies betreffende de hoofdactiviteit van een installatie, in het geval van uitvoeringsbesluit (EU) 2023/2749 dus voor 18 december 2027.

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

gebruiken die geen of minder gevolgen hebben voor het milieu of de menselijke gezondheid." Daarbij wordt de exemplarische vormgeving van de omgezette bepaling niet gevolgd.

10.1. Voor zover de omzetting van de zin "De vervanging kan worden bereikt door (…) de menselijke gezondheid" strenger zou zijn dan hetgeen wordt beoogd in BBT 3, punt I., c), geeft zulks geen aanleiding tot opmerkingen.[16]

10.2. Gevraagd waarom de zinsnede "regelmatige (bv. jaarlijkse) analyse" wordt omgezet als "jaarlijkse analyse", aangezien dit mogelijk een versoepeling zou kunnen betekenen ten opzichte van de voorschriften in de BBT-conclusies, stelde de gemachtigde:

> "We opteren zoveel mogelijk om een eerder vage bepaling te implementeren als een concrete, duidelijke en handhaafbare bepaling."

Daarmee kan worden ingestemd.[17]

Ontworpen artikel 3.21.2.2.4

11. Onder punt 1°, a) tot c), worden de gevallen opgesomd waarin sprake is van "mogelijke andere dan normale bedrijfsomstandigheden". Artikel 14, lid 1, f), van richtlijn 2010/75/EU omschrijft "andere dan normale bedrijfsomstandigheden" (OTNOC) niet-exhaustief als "omstandigheden, zoals opstarten en stilleggen, lekken, storingen, korte stilleggingen en definitieve bedrijfsbeëindiging".[18]

Gevraagd of de lijst van het ontworpen artikel 3.21.2.2.4, 1°, a) tot c), limitatief moet worden geïnterpreteerd, stelde de gemachtigde:

> "Nee, onder punt 1° worden de meest voorkomende andere dan normale bedrijfsomstandigheden beschreven die zich tijdens de looptijd van een bedrijf kunnen voordoen. De lijst is niet limitatief bedoeld. Punt 1° heeft net als doel om alle mogelijke andere dan normale bedrijfsomstandigheden voor het bedrijf te identificeren.

[16] Onder de hoofding 'Algemene overwegingen' stipuleert het Uitvoeringsbesluit namelijk: "De technieken die in deze BBT-conclusies worden opgesomd en beschreven, zijn prescriptief noch limitatief. Er mogen andere technieken worden gebruikt die ten minste een gelijkwaardig niveau van milieubescherming garanderen."

[17] Niets belet namelijk dat, waar nodig, het uitvoeren van meer analyses zou worden opgelegd in de bijzondere milieuvoorwaarden.

[18] Het Uitvoeringsbesluit bevat geen definitie van "OTNOC" of "andere dan normale bedrijfsomstandigheden".

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

> Het klopt dat de Richtlijn Industriële Emissies ook definitieve bedrijfsbeëindiging vermeldt als een andere dan normale bedrijfsomstandigheid. De richtlijn formuleert voor de sluiting van terreinen enkele specifieke bepalingen onder artikel 22. Het Uitvoeringsbesluit concretiseert de maatregelen bij sluiting niet verder voor deze sector en neemt het niet op als voorbeeld voor opname in het risicogebaseerd beheersplan voor andere dan normale bedrijfsomstandigheden. We hebben het daarom ook achterwege gelaten bij de implementatie van dit plan naar VLAREM."

Het verdient aanbeveling in de tekst van het ontwerp te verduidelijken dat het geen limitatieve opsomming betreft.

Ontworpen artikel 3.21.2.5.1

12. Ter wille van de duidelijkheid verdient het aanbeveling de bepaling "[h]et karkasgewicht, vermeld in het eerste lid, 2°, a), *hangt af van* de betrokken diersoort, vermeld in artikel 3.21.2.4.1, tweede lid" helderder te formuleren door bijvoorbeeld "[h]et karkasgewicht, vermeld in het eerste lid, 2°, a), wordt bepaald overeenkomstig artikel 3.21.2.4.1, tweede lid".

Ontworpen artikel 3.21.2.5.2

13. Het ontworpen artikel 3.21.2.5.2, eerste lid, 2°, maakt een onderscheid tussen verontreinigde en "niet-verontreinigde waterstromen". Dit in tegenstelling tot BBT 10, waarin sprake is van "waterstromen die geen behandeling nodig hebben". De gemachtigde lichtte deze terminologische keuze toe:

> "Techniek b) in BBT 10 van de BBT-conclusies betreft 'Scheiding van waterstromen', met als beschrijving: 'Waterstromen die geen behandeling nodig hebben (bv. niet- verontreinigd koelwater of niet-verontreinigd afstromend water) worden gescheiden van afvalwater dat moet worden behandeld, hetgeen recycling van niet-verontreinigd water mogelijk maakt.'.
>
> Bij de implementatie hebben we dit naar analogie met artikel 3.20.2.4.1, 3°, van VLAREM III (i.e. omzetting BBT-conclusies textielsector) verduidelijkt tot: *'de scheiding van verontreinigde en niet-verontreinigde waterstromen'*, met als beschrijving dezelfde als in de BBT-conclusies: *'Waterstromen die geen behandeling nodig hebben, zoals koelwater dat niet in aanraking is geweest met verontreinigende stoffen of hemelwater dat niet in aanraking is geweest met verontreinigende stoffen, worden gescheiden van afvalwater dat moet worden behandeld, wat recycling van niet-verontreinigd water mogelijk maakt.'*.
>
> In deze situatie wordt met het begrip *'waterstromen die geen behandeling nodig hebben'* inderdaad *'niet-verontreinigde waterstromen'* bedoeld."

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

De afwijking van de in het Uitvoeringsbesluit gehanteerde terminologie kan ter wille van de internrechtelijke coherentie worden aanvaard. Het verdient aanbeveling om in het verslag aan de Vlaamse Regering te verduidelijken dat deze begrippen inhoudelijk gelijk lopen.

Ontworpen artikel 3.21.2.9.5

14. Uit het ontworpen artikel 3.21.2.9.5 vloeit voort dat de geurconcentratie moet worden bepaald volgens NBN EN 13725. In het verslag aan de Vlaamse Regering wordt eveneens verwezen naar de NBN-normen EN 16841-1 en 16841-2.

De gemachtigde gaf aan dat "[d]esgevallend (…) het nodige [wordt] gedaan in functie van raadpleging en terbeschikkingstelling van normen." Daarbij moet rekening worden gehouden met hetgeen volgt.

In het verleden heeft de Raad van State al herhaaldelijk gewezen op het probleem dat technische normen waarnaar wordt verwezen in wet- en regelgeving, niet in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt, dat ze niet in het Nederlands, het Frans en het Duits zijn gesteld of vertaald en dat ze in de regel enkel beschikbaar zouden zijn tegen een bepaalde vergoeding.[19]

Aan artikel VIII.2 van het Wetboek van economisch recht ligt de bedoeling ten grondslag om tegemoet te komen aan het knelpunt van de ontbrekende bekendmaking van technische normen waarnaar in Belgische rechtsregels wordt verwezen. Luidens het tweede lid van dat artikel kunnen de Staat en alle andere publiekrechtelijke personen de toepassing van een door het Bureau voor Normalisatie gepubliceerde norm of deel van een norm verplichten. Zij brengen het Bureau voor Normalisatie hiervan vooraf op de hoogte. De specifiek Belgische normen die verplicht worden gesteld, worden op de website van het Bureau voor Normalisatie raadpleegbaar gesteld volgens de door de Koning vastgestelde nadere regels, zonder de mogelijkheid om deze te downloaden of af te drukken. De andere normen die verplicht worden gesteld, worden kosteloos ter beschikking gesteld door de auteur van de reglementering op zodanige wijze dat de auteursrechten op die normen nageleefd worden. Als er een vertaling nodig is, kan het Bureau voor Normalisatie de kosten voor de vertaling van deze norm door een derde partij aan de regelgevende overheid factureren.

Voor normen die kunnen worden beschouwd als een door het Bureau voor Normalisatie gepubliceerde norm, moeten de voorschriften die zijn opgenomen in de voornoemde bepaling van het Wetboek van economisch recht op het vlak van de raadpleging en de terbeschikkingstelling van de betrokken norm worden nageleefd. In de mate evenwel dat het ontwerp technische normen beoogt waarvoor artikel VIII.2 van het Wetboek van economisch recht niet in dezelfde waarborgen voorziet op het vlak van de raadpleging en terbeschikkingstelling ervan

[19] Zie ook C. JENART, *Outsourcing rulemaking powers. Constitutional limits and national safeguards*, Oxford University Press, 2022, 320 p.

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡

via de website van het Bureau voor Normalisatie,[20] blijft de vraag relevant of die normen zijn bekendgemaakt op een wijze die beantwoordt aan de essentiële randvoorwaarden op het gebied van toegankelijkheid en kenbaarheid van een officiële bekendmaking.[21] Indien dat niet het geval is wordt, wat de desbetreffende technische normen betreft, nog steeds verwezen naar normen die niet overeenkomstig artikel 190 van de Grondwet zijn bekendgemaakt en die bijgevolg in beginsel niet tegenwerpbaar zijn.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Eline YOSHIMI Pierre LEFRANC

[20] Te denken valt aan de andere normen dan de specifiek Belgische normen (zoals de norm EN 13725, die een Europese standaard is en geen specifiek Belgische norm) die verplicht worden gesteld en waaromtrent in artikel VIII.2, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht, wordt bepaald dat deze kosteloos ter beschikking gesteld worden door de auteur van de reglementering op zodanige wijze dat de auteursrechten op die normen nageleefd worden en dat, als er een vertaling nodig is, het Bureau voor Normalisatie de kosten voor de vertaling van deze norm door een derde partij aan de regelgevende overheid kan factureren.

[21] Het betrokken principe werd door het Grondwettelijk Hof als volgt in herinnering gebracht: “Wanneer de bevoegde wetgever het evenwel, in uitzonderlijke omstandigheden, noodzakelijk acht om af te wijken van [de gecentraliseerde bekendmaking van alle teksten met wetskrachtige of verordenende waarde die bindende kracht hebben in de Belgische rechtsorde] door te verwijzen naar door een overheidsinstantie uitgevaardigde teksten die niet in het *Belgisch Staatsblad* zijn bekendgemaakt en daaraan bindende gevolgen te verbinden ten aanzien van een algemeenheid van de burgers, is het minstens vereist dat hij in de desbetreffende wetskrachtige bepaling op nauwkeurige wijze de vindplaats en de wijze van bekendmaking van die teksten aangeeft. Daarenboven dient die wijze van bekendmaking soortgelijke waarborgen inzake voorzienbaarheid en duidelijkheid te bieden als een bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, hetgeen onder meer veronderstelt dat de tekst voor eenieder eenvoudig raadpleegbaar is, dat er zekerheid bestaat over de tijdstippen van bekendmaking en van inwerkingtreding, en dat niet enkel de actuele tekstversie kan worden geraadpleegd, maar ook de tekstversies die in het verleden van kracht zijn geweest” (GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.54.4).

‡LW-AGDZNBIEF-HHEHDXV‡